

Nr 19.

Av herr **Sandegård m. fl.**, om beredande av möjlighet för församlingarnas prästerskap att ett begränsat antal söndagar årligen förrätta högmässa efter fritt ritual.

Vid 1930 års riksdag förelåg en i första kammaren väckt motion om åtgärder "i syfte att, till dess en allmän revision av kyrkohandboken kan komma till stånd, möjlighet beredes varje församlings prästerskap att ett begränsat antal söndagar under året, exempelvis 12, förrätta högmässa efter fritt valt ritual". Ur motionens motivering tillåta vi oss anföra följande:

"Det torde emellertid kunna påstås, att på de flesta håll, där något djupare intresse förefinnes för kyrkans uppgift och gärning, meningarna knappast äro delade därom, att nya ritual för kyrkans gudstjänst och heliga handlingar äro önskvärda. Vid så gott som varje kyrkomöte föreligger någon framställning i sådan riktning. Men meningarna äro, helt naturligt, mycket delade om, vad som skall sättas i stället för gamla former och uttryck. Vid senaste kyrkomöte förelåg en motion, vari föreslogos alternativa ritual att användas vid sidan av de gamla.

Med hänsyn till det å ena sidan mycket ovissa läge, vari frågan om handboksrevisionen befinner sig, och å andra sidan det tämligen allmänt erkända behovet av en revision, särskilt av högmässans ordning, tillåta vi oss framföra en tanke, vars realiserande på intet sätt torde kunna anses föregripa denna revision men däremot vara ägnat att stimulera till ett allmännare deltagande, ej minst från prästerskapets sida, i strävandena att efterhand finna nya former för högmässan. Det synes icke ur någon avgörande synpunkt vara något att erinra mot en sådan modifikation av gällande bestämmelser för kyrkans högmässogudstjänst, att det tills vidare och i avvaktan på en kommande revision medgäves rätt för varje församlings prästerskap att exempelvis 12 söndagar under året, en gång i månaden, utbyta nuvarande ordning för högmässan mot annan med friare ritual. Man ville därvid gärna förutsätta, att denna rätt medgäves församlingens kyrkoherde, resp. vice pastor, utan åläggande av särskild framställning till domkapitlet."

Motionen bifölls av första kammaren men avslogs av andra, vars första tillfälliga utskott avstyrkt utan att taga saklig ställning till motionens framställning, då ärendet kommit utskottet tillhanda "vid en så sen tidpunkt av riksdagens arbete, att utskottet icke kunnat få erforderlig tid för den utförliga behandling, som denna fråga förtjänar", etc.

De betänkligheter, som yppat sig mot ett förverkligande av ifrågavarande förslag, gälla väsentligen föreliggande risker, att högmässans helgd och skönhet skulle äventyras genom ett oskickligt och omdömeslöst bruk av medgiven frihet. Då det ligger även motionärerna om hjärtat, att varje sådan risk i möjligaste mån förebygges, förutsätta vi, att det skall åligga vederbörande prästerskap att hos resp. domkapitel söka och erhålla godkännande av utarbetat ritual, innan det kommer till användning i församlingen.

Det synes oss för övrigt av betydelse, att den förnyelse av högmässans yttre ordning, som från skilda läger önskas och påyrkas, kommer till stånd efter en tid av praktiska försök ute i församlingarna.

Vi tillåta oss med stöd av det anförda alltså föreslå,

att riksdagen vill i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder i syfte, att, till dess en allmän revision av kyrkohandboken kan komma till stånd, möjlighet beredes varje församlings prästerskap att ett begränsat antal söndagar under året, exempelvis 12, förrätta högmässa efter fritt, av vederbörande domkapitel godkänt ritual.

Stockholm den 16 januari 1932.

Karl Sandegård.

Sven Linders.

N. S. Norling.